

*З. Я. Макогін,
к. е. н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівська комерційна академія*

ВПЛИВ ПІІ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

*Z. Makogin,
Ph.D., Associate Professor in the International Economic Relations department, Lviv academy of commerce*

THE IMPACT OF FDI ON ECONOMIC GROWTH OF UKRAINIAN REGIONS

У статті досліджено вплив ПІІ на економічне зростання трьох українських областей, а саме: Київської, Львівської та Запорізької. Згідно з результатами дослідження найбільший вплив ПІІ на зростання ВРП спостерігається у Львівській обл., де кожен долар прямих іноземних інвестицій перетворюється у 0,22 долари прибутку. У статті доведено прямий зв'язок між збільшенням інвестицій та економічним зростанням регіонів. Інвестиції можуть сприяти регіональному розвитку, забезпечувати трансфер технологій, поглиблювати міжнародну торговельну інтеграцію і стимулювати конкурентне бізнес середовище.

This paper investigates empirically the FDI effects on the output growth of three Ukrainian regions, namely Kyiv, Lviv and Zaporizha ones. According to our estimates, positive impact of FDI on the regional output is strongest for the Lviv region, where any dollar of foreign investment is transformed into 0.22 dollars of output. Our study confirms a strong relationship between foreign investments and economic growth. FDI can contribute to sustainable regional development, lead to technology transfers, promote deeper international trade integration and stimulate a more competitive business environment.

*Ключові слова: ПІІ, регіон, економічне зростання, ВРП, фільтр Кальмана, іноземні інвестори.
Key words: FDI, region, economic growth, regional output, Kalman filter, foreign investors.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) для потреб розвитку національної економіки є важливим індикатором привабливості держави та забезпечення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку капіталу. Від притоку капіталу залежить не лише соціально-економічне становище держави, але й розвиток інфраструктурного забезпечення регіонів та модернізація економічної системи зокрема. В умовах кризових явищ актуальним залишається дослідження питання регулювання інвестиційної діяльності у контексті подолання післякризових явищ та диспропорцій в економіці України, ефективність якого значною мірою визначає успішність просування економіки країни на шляху до інноваційного розвитку й інтеграції у світове співтовариство.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Зважаючи на значний вплив іноземного інвестування на розвиток країни в цілому, її регіонів і конкретних галузей зокрема, це питання стало основою праць багатьох вітчизняних науковців. Зокрема Н. Навроцька [1, с. 20] наголошує, що надходження прямих іноземних інвестицій будуть лише тоді ефективними, коли вкладатимуться у високоефективні проекти та сфери, що забезпечують високу конкурентоспроможність виробництва.

Згідно з дослідженнями Л. Анісімової, С. Качули та О. Каліберди [2, с. 34] основними причинами погіршення інвестиційного клімату в Україні є митні процедури

та технічні бар'єри, які перешкоджають активізації іноземного інвестування в області України.

У свою чергу, І. Вахович, О. Савлук [3, с. 56] у своїх дослідженнях зробили акцент на аналізі факторів, які впливають на інвестиційну привабливість регіону, серед яких виділяють: економічні фактори; соціальні фактори; фактори зовнішньоекономічної відкритості; інноваційно-інвестиційну активність; екологічні фактори; геополітичні фактори; рівень розвитку інфраструктури; політичні фактори; природно-ресурсний потенціал.

І. Андрушків [3] наголошує, що державна інвестиційна політика є дуже важливою в регіональному аспекті, оскільки для ефективного впливу місцевих органів влади на вирішення інвестиційних проблем потрібне їх повноцінне функціонування і передусім достатнє економічне та фінансове забезпечення. Тому, на думку автора, важливо розробляти стратегічний план розвитку регіонів, який би враховував інтереси всіх активних учасників життєдіяльності регіону й перспективи їх розвитку, регіональну інвестиційну програму, яка б ґрунтувалася на інтересах не тільки органів управління, але і приватного сектора економіки з метою створення сприятливих умов для розширення їх інвестиційної діяльності.

Інші автори такі, як В. Худавердієва [5], М. Бутко, С. Зеленський, О. Акіменко [6], Т. Уманець [7], І. Туболець [8], О. Николайчук [9] у своїх працях сконцентрували увагу на інвестиційній привабливості регіонів України та факторам, що визначають залучення іноземних інвестицій в економіку України.

НЕВИРИШЕНІ РАНІШЕ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

На сучасному етапі багатьма науковцями обговорюється питання інвестиційної привабливості окремих регіонів України та шляхи залучення іноземних інвестицій в економіку України, проте попри беззаперечні досягнення вітчизняних науковців не вирішеним залишається питання впливу ПІІ на економічний розвиток окремих областей України (Львівської, Київської та Запорізької).

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є проведення емпіричної оцінки впливу ПІІ на валовий регіональний продукт окремих областей України (Львівської, Київської та Запорізької) та подання рекомендацій щодо ефективного використання зовнішніх інвестицій областями України.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вважається, що для стабільного економічного зростання країни річний приріст інвестицій повинен становити 19—25 % від ВВП, а в період реформування економіки — 25—30 % [10, с. 16]. Інвестиційна забезпеченість України протягом останніх років далеко не відповідає загальноприйнятим нормам, лише за 2009 р. спостерігаються деякі зрушення у цьому напрямку (рис. 1).

За роки незалежності України в її економіку залучено понад 54,5 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій, хоча за підрахунками Міністерства економіки України загальна потреба в інвестиціях для структурної перебудови економіки становить від 140 до 200 млрд дол. США [12, с. 65].

У 2012 р. основними країнами-інвесторами були Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Віргінські Острови (Брит.), Франція, Швеція та Швейцарія (понад 82 % загального обсягу прямих інвестицій в економіці України). Станом на 31 грудня 2012 р. значні обсяги іноземних інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості — 31,5 % загального обсягу прямих інвестицій в Україні, у т.ч. переробної — 25,9 % [13, с. 4].

Лідером за обсягами залучених інвестицій у 2012 р. була Дніпропетровська обл. (залучено 8,4 млрд дол. США) (рис. 2).

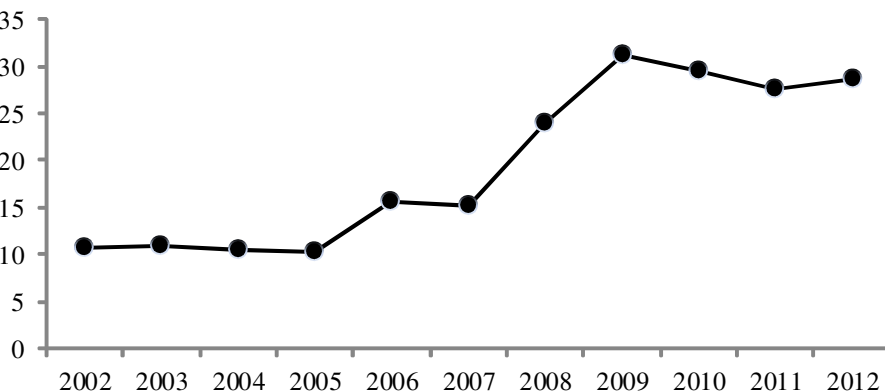

Рис. 1. Інвестиційне забезпечення України (відношення обсягу ПІІ до ВВП), у період 2002—2012 рр., у %

Джерело: [11].

З метою визначення впливу ПІІ на економічний розвиток регіонів України (Київської, Львівської та Запорізької областей) проведено емпіричне дослідження, річні дані для якого підібрано із Державного комітету статистики України (попередньо прологарифмовані) у період з 1996 по 2012 рр.

Результати тесту Гренджера свідчать про вплив інвестицій на валовий регіональний продукт Київської обл. з лагом в 2 та 3 роки з ймовірністю впливу 90 % (табл. 1).

Крім того, зростання інвестицій здійснює суттєвий вплив на збільшення експорту товарів та послуг з лагами у 2 та 3 роки. З метою виявлення детальнішого впливу ПІІ на зазначені показники, проведено емпіричне дослідження (усі показники прологарифмовано). Оцінки 2SLS виявилися такими (рівн. 1):

$$vpr\_k = 2.8 + 0.152 * inv\_k_{t-3} + 0.908 * expg\_k_{t-1} + 0.413 * exps\_k + 1.025 * vpr\_k_{t-1} \quad (1)$$

(2.933**) (1.961***) (3.077**) (2.638**) (5.738*)
R² = 0.98 DW = 2.16,

де vpr_k — ВРП Київської обл., млн дол. США; inv_k — ПІІ у область, млн дол. США; $expg\_k$ — експорт товарів з області, млн дол. США; $exps\_k$ — експорт послуг з області, млн дол. США; (тут і далі * означає, що гіпотезу можна відкинути на рівні статистичної значущості 1 % (**-5 %, ***-10 %)).

Таким чином, зростання інвестицій на 1 % супроводжується збільшенням ВРП Київської обл. на 0,15 % з лагом в 3 роки та ймовірністю впливу 90 %. Також значне підвищення ВРП області спричиняють збільшення обсягів експорту як товарів так і послуг.

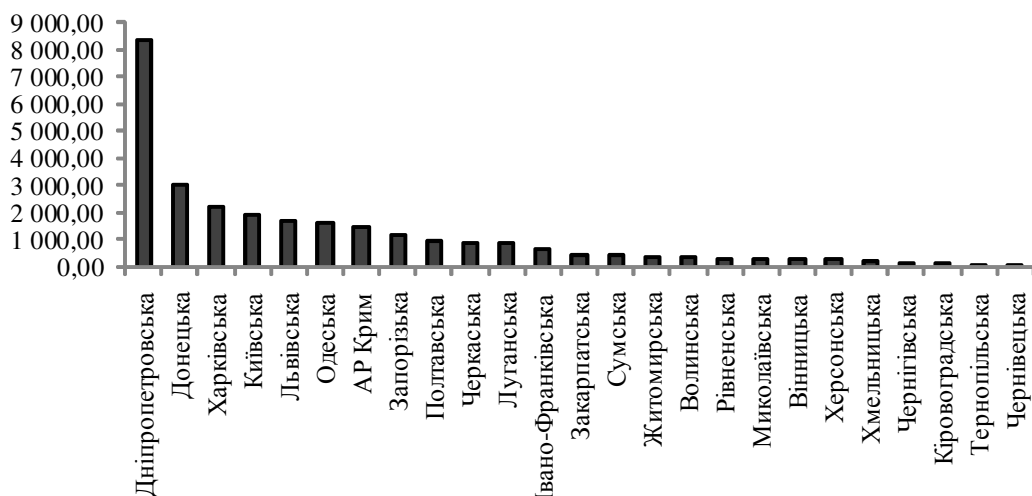

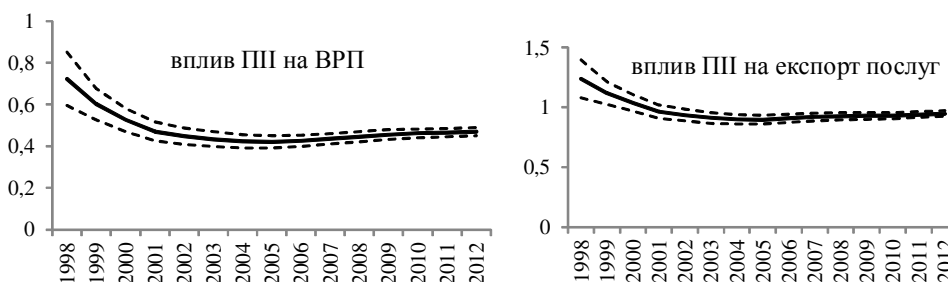
Рис. 2. Надходження ПІІ в області України станом на 31.12.2012 р., млн дол. США

Джерело: [13].

Таблиця 1. Тест Гренджера впливу ПІІ на макроекономічні показники Київської обл.

Гіпотеза	лаги		
	1	2	3
інвестиції не впливають на ВРП _t	1.64881 (0.2234)	5.97871 (0.0223***)	2.72740 (0.1366***)
ВРП _t не впливає на інвестиції	65.1141 (3.E-06*)	5.87969 (0.0233***)	2.98464 (0.1180***)
експорт послуг _t не впливає на інвестиції	23.3021 (0.0004*)	0.85606 (0.4567)	1.12092 (0.4121)
інвестиції не впливають на експорт послуг _t	0.13475 (0.7200)	5.58319 (0.0265***)	5.16510 (0.0423***)
експорт товарів _t не впливає на інвестиції	79.9566 (1.E-06*)	4.89357 (0.0365**)	2.66574 (0.1417***)
інвестиції не впливають на експорт товарів _t	1.94597 (0.1883)	4.34001 (0.0479**)	23.9399 (0.0010*)

Складено автором.

Рис. 3. Фільтр Кальмана: вплив ПІІ на економічні показники Київської обл., 1998–2012 рр.

Інтерпретовано автором.

З метою дослідження впливу ПІІ на основні показники Київської обл. у динаміці здійснено фільтр Кальмана¹ (рис. 3) (у період з 1998 по 2012 рр.). Результати фільтру Кальмана підтверджують позитивний вплив ПІІ як на зростання ВРП так і на збільшення обсягів експорту послуг Київської обл., що дає змогу стверджувати про доцільність запровадження стимулювальних заходів для іноземних інвесторів, з метою залучення додаткового капіталу.

У Київській обл. успішно реалізовані наступні інвестиційні проекти: ЗАТ "Росава" (Україна, 5 млн дол. США); ТОВ "Комплекс "Агромарс" (Данія, 173,5 млн дол. США); ТОВ "Нива Переяславщини" (Великобританія, 16 млн дол. США); ДСП "ЧАЕС" (Україна, 8 млн дол. США); ТОВ "Компанія "Вітава" (Росія, Україна); "Маревен Фуд Україна" (В'єтнам, 30 млн дол. США); ТОВ СП "Нібулон" (Україна) [14].

Тест Гренджера для Львівської обл. (табл. 2) свідчить про вплив інвестицій як на зростання ВРП (з лагами в 1 та 2 роки та ймовірністю впливу 90 та 95 % відповідно) так і на експорт товарів та послуг області.

Емпірична оцінка (рівн. 2), здійснена за допомогою 2SLS² показала, що кожен додатковий долар, залучений у економіку області сприяє зростанню ВРП Львівської обл. на 0,2 долари, крім того, є стимулюючим фактором для збільшення експорту товарів.

$$vpr\_1 = 2.212 + 0.221*inv\_1_{t-2} + 0.769*expg\_1_{t-1} - 0.069*exps\_1_{t-1} \quad (2)$$

(3.685**) (2.128***) (3.854**) (-0.522)

$R^2 = 0.96$ $DW = 1.56$

де vpr_1 — ВРП Львівської обл., млн дол. США; inv_1 — ПІІ у область, млн дол. США; $expg\_1$ — експорт товарів з області, млн дол. США; $exps\_1$ — експорт послуг з області, млн дол. США.

¹ оцінка гнучких коефіцієнтів, що дозволяє відстежити можливу зміну функціональної залежності показників у часі.

² 2SLS — метод двокрокових найменших квадратів (англ. two-stage least squares).

Таблиця 2. Тест Гренджера впливу ПІІ на макроекономічні показники Львівської обл.

Гіпотеза	лаги		
	1	2	3
інвестиції не впливають на ВРП _t	4.92007 (0.0466***)	6.77118 (0.0161**)	0.87703 (0.5037)
ВРП _t не впливає на інвестиції	0.62677 (0.4439)	0.46490 (0.6425)	0.31057 (0.8175)
експорт послуг _t не впливає на інвестиції	0.07632 (0.7870)	0.46843 (0.6404)	0.35844 (0.7855)
інвестиції не впливають на експорт послуг _t	8.69274 (0.0122**)	11.0876 (0.0037*)	8.71127 (0.0132**)
експорт товарів _t не впливає на інвестиції	2.03754 (0.1790)	2.60154 (0.1283***)	1.00608 (0.4525)
інвестиції не впливають на експорт товарів _t	4.44925 (0.0566***)	10.1762 (0.0049**)	3.85568 (0.0751***)

Складено автором.

Для перевірки стійкості отриманих результатів використано оцінки гнучких коефіцієнтів за допомогою фільтру Кальмана, який підтверджує позитивний вплив ПІІ на ВРП та експорт товарів Львівської обл. протягом періоду з 1998 по 2012 рр. і, як помітно з рисунка 4, вплив з кожним роком посилюється, що свідчить про необхідність залучення додаткових ресурсів як дієвого чинника зростання економіки.

У структурі іноземних капіталовкладень, здійснених в регіоні України, Львівська обл. впродовж багатьох років входить до чільної десятки, а у 2012 р. посіла 5 місце серед регіонів України (3,0 % ПІІ від загального обсягу інвестицій, залучених в Україну).

Іноземних інвесторів у Львівській обл. приваблюють такі швидкокоопні види економічної діяльності, як фінансова діяльність, операції з нерухомим майном,

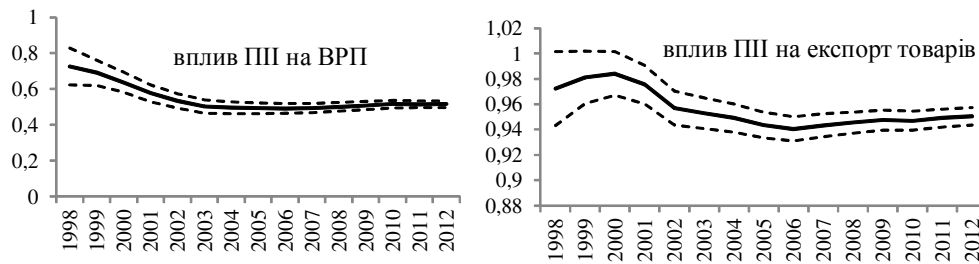

Рис. 4. Фільтр Кальмана: вплив ПІІ на економічні показники Львівської обл., 1998–2012 рр.

Інтерпретовано автором.

оренда, інжиніринг і надання послуг підприємцям та торгівля. Також іноземні інвестори активно вкладають кошти у промисловість, а саме в наступні галузі: машинобудування; харчова промисловість та переробка сільськогосподарських продуктів; виробництво деревини та виробів з неї; легка промисловість.

Привабливість Львівщини для інвесторів зумовлюється наступними факторами: кваліфікована робоча сила; низькозатратна виробнича база, багатий ресурсний потенціал; розвинутий ринок фінансових послуг; динамічний розвиток телекомунікаційної, інженерної інфраструктури; наявність на території області міжнародних транспортних коридорів; розвинута мережа науково-дослідних та вищих навчальних закладів; впровадження на території регіону ряду міжнародних програм розвитку.

На даний час Львівська обласна державна адміністрація спільно з Львівським регіональним центром з інвестицій та розвитку запроваджує пілотний проект електронної реєстрації іноземних інвестицій, який буде реалізовано на платформі інвестиційного порталу Львівської обл. [14].

Результати тесту Гренджера для Запорізької обл. дають підстави стверджувати, що ПІІ впливають як на ВРП, так і на експорт товарів та послуг здебільшого у короткостроковому періоді з лагом в 1–2 роки (табл. 3).

Як свідчить регресійний аналіз (рівн. 3), суттєве зростання ВРП Запорізької обл. спричиняє зростання експорту як товарів так і послуг. Проте не вдалося дослідити вплив інвестицій, оскільки коефіцієнт ймовірності (probability) є незначущим.

$$\begin{aligned}
 VRP\_Z = & 0.242 - 0.025 * INV\_Z_{t-2} + 0.792 * EXPG\_Z + 0.394 * EXPS\_Z_{t-1} \\
 & (0.269) \quad (-0.417) \quad (4.301**) \quad (2.185***) \quad (3), \\
 & R^2 = 0.94 \quad DW = 1.88.
 \end{aligned}$$

де vrp_z — ВРП Запорізької обл., млн дол. США; inv_z — ПІІ у область, млн дол. США; $expg\_z$ — експорт товарів з області, млн дол. США; $exps\_z$ — експорт послуг з області, млн дол. США.

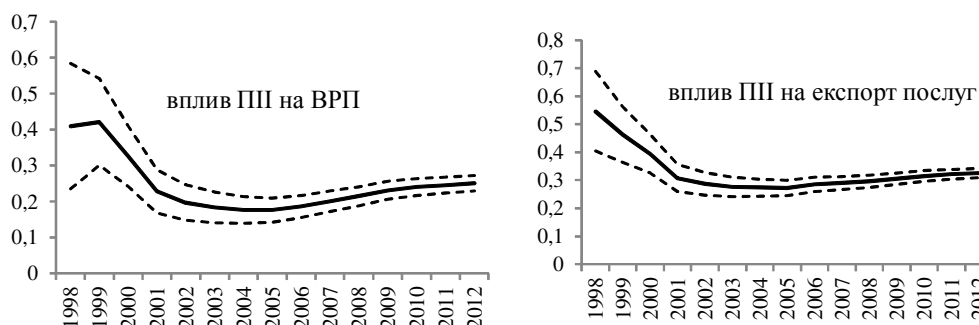

Рис. 5. Фільтр Кальмана: вплив ПІІ на економічні показники Запорізької обл., 1998–2012 рр.

Інтерпретовано автором.

Таблиця 3. Тест Гренджера впливу ПІІ на макроекономічні показники Запорізької обл.

Гіпотеза	лаги		
	1	2	3
інвестиції _t не впливають на ВРП _t	4.15501 (0.0642***)	5.34652 (0.0295***)	1.12031 (0.4123)
ВРП _t не впливає на інвестиції _t	0.23342 (0.6377)	2.16271 (0.1710)	10.1810 (0.0091**)
експорт послуг _t не впливає на інвестиції _t	0.00099 (0.9755)	4.91221 (0.0361)	18.0098 (0.0021**)
інвестиції _t не впливають на експорт послуг _t	4.76770 (0.0496**)	1.07674 (0.3808)	1.23578 (0.3761)
експорт товарів _t не впливає на інвестиції _t	0.26740 (0.6145)	2.10442 (0.1779)	8.60393 (0.0136**)
інвестиції _t не впливають на експорт товарів _t	2.39264 (0.1479***)	1.47663 (0.2789)	0.66670 (0.6025)

Складено автором.

Фільтр Кальмана також підтверджує позитивний вплив інвестицій на економічне зростання Запорізької обл. (як на зростання ВРП, так і на експорт послуг) протягом 1998–2012 рр., як помітно з рисунка 5, у посткризовий період вплив інвестицій посилюється.

У Запорізькій області найбільш ефективними інвестиційними проектами є:

1) ВАТ "Пивобезалкогольний комбінат "Славутич", в який шведська компанія "Baltic Beverages Holding AB" вклала понад 170 млн дол. США;

2) ірландська компанія "Юроп Рефрешментс" інвестувала з 2009 р. близько 15,5 млн дол. США у виробництво мінеральних вод та інших безалкогольних напоїв;

3) інвестиції корейської компанії "DAEWOO Motors" у ЗАТ "Запорізький автомобілебудівний завод" склали понад 150,0 млн дол. США;

4) на ЗАТ "Запоріжжкран" фінська компанія "Конекрейнс" з 2005 р. розпочала інвестування з метою створення найбільшого в Європі підприємства по

виробництву та сервісу вантажопідйомного обладнання;

5) підприємство "Ремондіс Запоріжжя" за рахунок німецьких інвестицій в сумі 3,5 млн євро введено в експлуатацію сміттесортувальний комплекс потужністю 110 тис. тонн на рік [15].

ВИСНОВКИ

Згідно з результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що найбільш відчутно ПІІ здійснюють вплив на зростання ВРП Львівської обл. (коєфіцієнт — 0,22), (Київська обл. — 0,15), (Запорізька — не виявлено впливу). Згідно з результатами фільтру Кальмана, значний вплив ПІІ на зростання ВРП областей України (Київської, Львівської, Запорізької) спостерігається у кризовий та посткризовий періоди.

Серед основних рекомендацій для залучення інвестицій у регіони варто запропонувати наступні:

- проведення щорічних інвестиційних ярмарок з метою ознайомлення потенційних інвесторів про наявні інвестиційні проекти у областях;
- поліпшення бізнес-середовища для ПІІ;
- боротьба з корупцією;
- забезпечення прозорості та публічності у прийнятті рішень, які стосуються інвестиційної діяльності;
- забезпечення державного гарантування капіталовкладень та ін.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Регіони України потребують надходження інвестицій задля модернізації економіки та забезпечення економічного зростання. Проте області по-різному використовують ресурси та мають різну інвестиційну привабливість. Тому перспективою подальших розвідок стане виявлення області, яка найефективніше використовує інвестиції для розвитку виробничого потенціалу.

Література:

1. Навроцька Н. Пріоритети іноземного інвестування в економіку України / Н. Навроцька // Економічний простір. — 2012. — № 58. — С. 19—27.
2. Анісімова Л.Б. Напрями підвищення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів / Л.Б. Анісімова, С.В. Качула, О.О. Каліберда // Економічний простір. — 2011. — № 50. — С. 30—41.
3. Вахович І.М. Дослідження факторів впливу на інвестиційну привабливість регіону / І.М. Вахович, О.В. Савлук // Економічний простір. — 2011. — № 52/2. — С. 52—58.
4. Андрушків І. Інвестування регіональної економіки та її ефективність в Україні [Електронний ресурс]: Автореф. дис. к.е.н. за спец. 08.00.05 09 / Андрушків І. П. — Ужгородський національний університет: Ужгород, 2008. — Режим доступу: <http://avtoreferat.net/content/view/12517/46>
5. Худавердієва В.А. Стратегія залучення іноземних інвестицій в економіку України / В.А. Худавердієва // Фінанси України. — 2010. — № 6. — С. 64—67.
6. Бутко М. Сучасна проблема оцінки інвестиційної привабливості регіону / М. Бутко, С. Зеленський, О. Акіменко // Економіка України. — 2005. — № 11. — С. 30—37.
7. Уманець Т.В. Оцінка інвестиційної привабливості регіону за допомогою інтегральних індексів / Т.В. Уманець // Економіка і прогнозування. — 2006. — № 4. — С. 133—145.
8. Туболец І.І. Чинники формування інвестиційної привабливості регіону / І.І. Туболец // Інвестиції: практика та досвід. — 2008. — № 20. — С. 9—11.
9. Николайчук О. М. Взаємозв'язок конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості регіонів / О.М. Николайчук // Економічний простір. — 2010. — № 37. — С. 61—67.
10. Кашеева В.Ю. Анализ инвестиционной привлекательности Украины на этапе вступления в ВТО /

В.Ю. Кашеева, Н.З. Карацева, Е.А. Шатравка // Економіка, фінанси, право. — 2007. — № 4. — С. 16—19.

11. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Кириченко А.А. Антикризова інвестиційна політика України / А.А. Кириченко, О.І. Харченко // Актуальні проблеми економіки. — 2010. — № 1 (103). — С. 64—74.
13. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності / [за ред. Овденко Л.М. та ін.]. — К., 2013. — 62 с.
14. Веб-сторінка Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України (Держінвестпроект України) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrproject.gov.ua>
15. Веб-сторінка InvestUkraine [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://investukraine.com>

References:

1. Navrotska, N. (2012), "Priorities of the foreign investing in the Ukraine's economy", *Ekonomichnyj prostir*, vol. 58, pp. 19—27.
2. Anisimova, L.B., Kachula, S.V. and Kaliberda, O.O. (2011), "The directions of investment attractiveness increasing of Ukraine for foreign investors", *Ekonomichnyj prostir*, vol. 50, pp. 30—41.
3. Vakhovych, I.M. and Savluk, O.V. (2011), "The research of factors that influence on the region investment attractiveness", *Ekonomichnyj prostir*, vol. 52, pp. 52—58.
4. Andrushkiv, I. P. (2008), "Investment into regional economy and its effectiveness in Ukraine", Ph.D. Thesis, Development of productive forces and regional economy, Uzhgorog National University, Uzhgorog, Ukraine, available at: <http://avtoreferat.net/content/view/12517/46> (Accessed 10 September 2013).
5. Khudaverdieva, V.A. (2010), "The strategy of foreign investments attracting in the economy of Ukraine", *Finansy Ukrainy*, vol. 6, pp. 64—67.
6. Butko, M., Zelenskiy, S. and Akimenko, O. (2005), "A modern problem of regional investment attractiveness estimation", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 11, pp. 30—37.
7. Umanec, T.V. (2006), "An estimation of investment attractiveness of the region by integral indexes", *Ekonomika i prognovannya*, vol. 4, pp. 133—145.
8. Tubolec, I.I. (2008), "The factors of investment attractiveness of the region forming", *Investyciyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 9—11.
9. Nikolaychuk, O.M. (2010), "The intercommunication of competitiveness and investment attractiveness of the regions", *Ekonomichnyj prostir*, vol. 37, pp. 61—67.
10. Kasheeva, V.Yu., Karaceva, N.Z. and Shatravka, E.A. (2007), "Analysis of Ukraine's investment attractiveness on the stage of entry in WTO", *Ekonomika, finansy, pravo*, vol. 4, pp. 16—19.
11. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2013), *Derzhkomstat*, Kyiv, Ukraine, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 15 October 2013).
12. Kyrychenko, A.A., Kharchenko, O.I. (2010), "Anti-crisis investment policy of Ukraine", *Aktualni problemy ekonomiky*, vol. 1 (103), pp. 64—74.
13. Investments of foreign economic activity (2013): Coll. / Edited by L.M. Ovdenko, State Statistics Committee of Ukraine. — K.: JP "Information and Analytical Agency". — 67 p.
14. The official site of State Agency for Investment and National projects of Ukraine (2013), Kyiv, Ukraine, available at: <http://www.ukrproject.gov.ua> (Accessed 10 November 2013).
15. The official site of State Agency for Investment and National Projects of Ukraine (2013), InvestUkraine, Kyiv, Ukraine, available at: <http://investukraine.com> (Accessed 10 November 2013).

Стаття надійшла до редакції 07.02.2014 р.